

Nota informativă
la proiectul hotărîrii Guvernului „Cu privire la schimbul unor terenuri”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului:

Proiectul hotărîrii Guvernului „Cu privire la schimbul unor terenuri”, este elaborat de Agenția Relații Funciare și Cadastru, ca urmare a obligativității executării hotărîrii Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Mocanu și alții v. Republica Moldova (nr.8141/07 din 09.03.2021) pentru cet. Mititelu Simion.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite:

Proiectul de hotărîre a Guvernului este elaborat întru executarea hotărîrii Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Mocanu și alții v. Republica Moldova (nr.8141/07 din 09.03.2021, prevederilor art. 6 alin. (2) lit. c) și d¹), din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice, pct.39 (2) și pct.41 din Regulamentul cu privire la modul de transmitere, schimbare a destinației și schimb de terenuri, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1170/2016 și adresării Agentului Guvernamental Oleg Rotari (nr.06/5278 din 14 iulie 2021).

Proiectul enunțat a fost elaborat în contextul asigurării executării hotărîrii judecătorești a Curții Europene a Drepturilor Omului din 9 martie 2021, dosarul nr.8141/07.

Temeiul de drept care a stat la baza elaborării proiectului sunt prevederile art. 8 și 75 din Codul funciar nr. 828/1991, art. 6 alin. (1) lit. a) și alin. (2) lit. d¹) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice și art. 13 lit. g) din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice. În baza hotărîrii Curții Europene a Drepturilor Omului din 9 martie 2021, dosarul nr.8141/07 în cauza Mocanu și alții v. Republica Moldova, Guvernul Republicii Moldova s-a angajat să transmită cu drept de proprietate privată reclamantului Simion Mititelu terenul cu suprafața de 1,12 ha (nr. 111203.264) și terenul cu suprafața de 0,709 ha (nr. cadastral 0111203.251) în decurs de cel mult de 3 luni din data hotărîrii definitive a Curții.

Scopul prezentului proiect este asigurarea executării efective a hotărîrilor judecătorești, inclusiv a Hotărîrii Curții Europene a Drepturilor Omului din 9 martie 2021 în cauza Mocanu și alții v. Republica Moldova (nr.8141/07 din 09.03.2021) și asigurarea respectării cerințelor art.120 din Constituția Republicii Moldova, care se referă la caracterul obligatoriu al hotărîrilor judecătorești definitive.

În fapt, prin hotărîrea sa din 9 noiembrie 2004, Guvernul Republicii Moldova a decis reluarea construcției tronsonului de cale ferată în hotarele administrativ-teritoriale ale or. Sângera, în scopul eficientizării traficului feroviar și sporirea fluxului mărfurilor de tranzit.

La 21 decembrie 2004, consiliul orășenesc Sângera a aprobat lista persoanelor ale căror terenuri agricole urmau să fie transmise Statului pentru a construi calea ferată respectivă. De asemenea, s-au stabilit despăgubiri pentru fiecare proprietar. Printr-o hotărîre din 21 decembrie 2004, Guvernul a dat în folosință terenurile întreprinderii de stat „Calea ferată din Moldova” („CFM”).

La 19 mai 2005, Victor Mocanu, Pavel Răducanu și Simion Mititelu au înaintat acțiunea de revendicare a terenurilor. Ei au invocat că ocuparea bunurilor lor de către

Stat fusese ilegală și au denunțat în special lipsa unei despăgubiri juste și prealabile. De asemenea, ei au solicitat să li se acorde despăgubire pentru prejudiciul moral.

Prin hotărârea sa din 19 decembrie 2006, Judecătoria Botanica a respins acțiunea ca nefondată. Caz rezultat al apelului, iar apoi și al recursul, înaintat de către reclamânți, această hotărâre a fost menținută de Curtea de Apel Chișinău la 22 februarie 2007 și de către Curtea Supremă de Justiție la 1 august 2007. Ultima a considerat că ocuparea terenurilor litigioase de către Stat urmărise scopul de utilitate publică, iar autoritățile erau gata să ofere o despăgubire justă și că restituirea terenurilor nu era posibilă deoarece calea ferată fusese deja construită.

Între timp, la 10 februarie 2006 primul reclamant a înaintat o acțiune în contencios administrativ de anulare a hotărârii Guvernului din 21 decembrie 2004, considerând-o ilegală. Prin decizia sa din data de 17 aprilie 2006, Curtea Supremă de Justiție a respins acțiunea ca nefondată. Instanța a considerat că nici un motiv de anulare nu putea fi reținut împotriva deciziei atacate și, în egală măsură, a concluzionat că terenurile litigioase au constituit subiectul unei cauze de utilitate publică. În baza recursului primului reclamant, un alt complet din cadrul Curții Supreme de Justiție a confirmat decizia instanței inferioare la data de 30 noiembrie 2006. Acțiunea de despăgubire înaintată de către al treilea reclamant.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 709 din 25.06.2007 terenul destinat pentru construcția liniei de cale ferată Revaca–Căinari a fost transmis în proprietatea statului (beneficiar – Agenția Relații Funciare și Cadastru).

La 16 ianuarie 2008, al treilea reclamant a înaintat o acțiune civilă prin care a solicitat acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul material suferit în urma exproprierii terenului său. În special, el a cerut compensarea venitului ratat pentru anii 2005-2007.

Prin decizia definitivă din 18 decembrie 2013, Curtea Supremă de Justiție a menținut deciziile instanțelor inferioare care au dispus alocarea sumei de 20 627,37 MDL (1160 euro conform ratei de schimb în vigoare la data indicată mai sus) în calitate de compensație pentru venitul ratat pentru anul 2005.

La 26 ianuarie 2007, reclamânții au sesizat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în conformitate cu articolul 34 din Convenția pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”). În baza hotărârii Mocanu și alții v. Republica Moldova, nr. 8141/07 din 26 iunie 2018, Curtea a constatat că reclamânții fuseseră expropriași de terenurile lor agricole cu încălcarea procedurii legale și că a avut loc încălcarea articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

Urmare a Hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului, reclamantul Simion Mititelu a dus tratative de recuperare a prejudiciului la executarea efectivă a hotărârii nominalizate. În comun cu Agentul Guvernamental au stabilit schimbul echivalent de terenuri proprietate privată al cet. Simion Mititelu cu nr. cadastral 0111307.129, suprafața de 1,12 ha, cu terenul cu nr. cadastral 0111203.264, suprafața de 1,12 ha, proprietate publică a statului, iar în calitate de achitarea prejudiciului a fost convenit ca terenul cu nr. cadastral 0111203.251, suprafața de 0,79 ha, sa fie inclusă în contract de schimb și transmis reclamantului.

În cazul lui cet. Pavel Răducanu a fost soluționată chestiunea privind exproprierea terenului prin achitarea mijloacelor conform anexei II la Legea nr. 1308/1997.

În cazul lui cet. Victor Mocanu, ca urmare a negocierilor s-a stabilit terenul solicitat, care în fapt este proprietatea publică a consiliului orășenesc Sîngera și urmează a fi executată procedura de delimitare, formarea bunurilor imobile prin separare și transmiterea către cet. Victor Mocanu, care necesită o perioadă mai îndelungată de executare.
3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Nu este cazul.
4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi Prezentul proiect de hotărîre prevede: 1. Se acceptă schimbul terenurilor cu numerele cadastrale 0111203264 și 0111203251, proprietate publică a statului (domeniul privat), cu terenul cu numărul cadastral 0111307129, proprietate privată a cet. Simion Mititelu, amplasat în extravilanul municipiului Chisinau, or. Sîngera. 2. Se împuternicește Agenția Relații Funciare și Cadastru să semneze, contractul de schimb în vederea executării prezentei hotărâri. 3. Cheltuielile ce țin de schimbul terenurilor vor fi suportate din Bugetul de stat. 4. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării.
5. Fundamentarea economico-financiară Implementarea prezentului proiect de hotărîre a Guvernului presupune cheltuieli financiare pentru achitarea serviciilor notariale și de înregistrare în Registrul Bunurilor Imobile din contul bugetului de stat.
6. Modul de incorporare a actului în cadrul normativ în vigoare Proiectul de hotărîre nu va necesita la moment modificarea altor acte normative.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului Conform prevederilor pct.177 și pct.201 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 610/2018, va fi supus avizărilor proiectul de hotărîre a Guvernului „Cu privire la schimbul unor terenuri”.
8. Constatările expertizei anticorupție Proiectul va fi supus expertizei anticorupție, conform art. 35 din Legea 100/2017.
9. Consultările expertizei de compatibilitate. Proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
10. Constatările expertizei juridice Proiectul va fi supus expertizei juridice, conform art. 37 din Legea 100/2017.
11. Consultările altor expertize Proiectul nu conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător în sensul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, astfel decăzînd necesitatea examinării acestuia de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător. Proiectul nu conține factori de risc, care pot genera apariția riscurilor de corupție. De asemenea, proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii nr. 100/2017.